

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานของสถานศึกษา  
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6  
Administrators' Strategic Leadership Affecting Administration Of School  
Under The Office Of Secondary Education – Area 6

ศิริเพ็ญ สุกวลีธร

ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนนครินทร์

ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ดร.ปริญญามีสุข และ ดร.พจนีย์ มั่งคั่ง

### Abstract

Aims of this research were to 1) study administrators' strategic leadership 2) study school administration and 3) investigate factors of administrators' strategic leadership affecting school administration. Samples of research consisted of 489 teachers and administrators of schools under the Office of Secondary Education - Area 6. The research instrument was a questionnaire developed by the researcher. Percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient, and multiple regression analysis were used for data analysis.

The research results were as follows:

1. Administrators' strategic leadership, as a whole, was at a high level, ranking by the mean scores from high to low; high level of thinking and understanding, ability in predicting and creating, ability in collecting information in order to determine strategy, vision determination, and revolutionary thinking.
2. School administration, as a whole, was at a high level, ranking by the mean scores from high to low; personal administration, budget administration, general administration, and academic administration.
3. All of five administrators' strategic leadership affecting school administration could mutually predicted the administration of schools under the supervision of the Office of Secondary Education – Area 6 at the level of 56.10 percent. Standard score regression equation was  $Z'y = 0.172x_1 - 0.018x_2 + 0.217x_3 + 0.125x_4 + 0.310x_5$

**Keywords :** strategic leadership, school administration

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร การบริหารงานของสถานศึกษา และภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู จำนวน 489 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการใช้ความคิด ความเข้าใจในระดับสูง ด้านความสามารถในการพยากรณ์และกำหนดอนาคต ด้านความสามารถในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และด้านการมีความคิดเชิงปฏิกิริยา
2. การบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไปและด้านการบริหารวิชาการ

3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ตัวพยากรณ์ทุกตัวสามารถร่วมกันพยากรณ์การบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ได้ร้อยละ 56.10 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ  $Z' = 0.172x_1 - 0.018x_2 + 0.217x_3 + 0.125x_4 + 0.310x_5$

**คำสำคัญ :** ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์, การบริหารงานของสถานศึกษา

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งที่จะทำให้การพัฒนาคุณภาพประชากรซึ่งเป็นพลังอันยิ่งใหญ่ในการพัฒนาประเทศชาติให้มีความก้าวหน้าและทัดเทียมกับชาวโลก ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง การศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน จึงให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาแก่หน่วยงานที่ใกล้ชิดประชาชนที่สุด คือ สถานศึกษา ดังนั้น การพัฒนาการศึกษาของไทยเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในสังคมต้องหันมาทบทวนการจัดการศึกษากันใหม่ เพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประเทศอย่างแท้จริง (กรมสามัญศึกษา, 2542, หน้า 1) ปัจจุบันสถานศึกษาจะมีความอิสระในการจัดและการบริหารการศึกษาไม่ว่าจะเป็นการจัดองค์การ แนวคิดและรูปแบบการบริหารการจัดการ การสรรหาและพัฒนาบุคลากร การระดมทรัพยากรทางการศึกษา การพัฒนาเทคโนโลยี ตลอดจนการพัฒนามาตรฐานและระบบประกันคุณภาพ ดังกำหนดไว้ในมาตรา 9 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กล่าวถึง กระบวนการจัดการศึกษา การปรับระบบและโครงสร้างของการบริหารการจัดการศึกษา โดยยึดหลักความเป็นเอกภาพในด้านนโยบายและความหลากหลายในการปฏิบัติ เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพและความต้องการในแต่ละระดับหรือแต่ละท้องถิ่น อีกทั้งยึดหลักการกระจายอำนาจในการจัดการศึกษาทุกด้านไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาและมาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง การที่สถานศึกษาจะดำเนินการพัฒนาการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าประสงค์ได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยกลไกทั้งหมดในสถานศึกษาผนึกกำลังกันเป็นหนึ่งเดียว ทุกคนมีส่วนร่วมประสานสัมพันธ์ให้มีพลังผลักดันนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติให้การปฏิรูปการเรียนรู้จะต้องดำเนินไปทั้งสถานศึกษาและบุคคลที่เป็นตัวอย่างสำคัญที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ได้คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะต้องสร้างทีมงาน เพื่อนำไปสู่การจัดกิจกรรม งานหรือ

โครงการต่างๆ ที่ส่งผลให้เกิดการจัดการศึกษามีคุณภาพและได้มาตรฐาน โดยหัวใจสำคัญคือความเป็นผู้นำและการบริหารงานที่ดี เพราะผู้นำย่อมเป็นหลักสำคัญยิ่งของหน่วยงานต่อผู้บังคับบัญชา ต่อผลงานอันเป็นส่วนรวม (เทียน ทองแก้ว, 2545, หน้า 35)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นกุญแจสำคัญที่จะไขไปสู่ความสำเร็จของสถานศึกษาก็ตาม แต่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่อาจทำงานทุกอย่างให้สัมฤทธิ์ผลได้บ้างเพียงคนเดียว จำเป็นต้องอาศัยผู้ร่วมงาน กระบวนการและความเป็นผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีทักษะในการนำคน สามารถจูงใจให้ผู้ร่วมงานทุกคนร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเสมอ อีกทั้งยังต้องมีความคิดเชิงปฏิวัติ มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการกำหนดกลยุทธ์ในการทำงาน และสามารถพยากรณ์อนาคตได้ กระบวนการดังกล่าว นั้นเรียกว่า “ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์” ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการบริหารงานของสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน

การบริหารงานของสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่มุ่งหวังยกระดับการศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐานและจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึง โดยได้บัญญัติให้กระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป ยังสถานศึกษาโดยตรง กล่าวคือ มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารและจัดการศึกษาได้อย่างอิสระ คล่องตัวและรวดเร็ว ซึ่งผู้บริหารในฐานะผู้แทนสถานศึกษา รวมทั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องจะต้องเข้าใจอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดในระดับมากที่สุดทุกด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า ก-ค)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ เขตพื้นที่การศึกษา

ในการส่งเสริม สนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและยกระดับคุณภาพการบริหารสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 มีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น จำนวน 55 โรงเรียน ในพื้นที่ 2 จังหวัด คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดสมุทรปราการ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6, 2554, บทนำ)

จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. พบว่า ผลการประเมินในภาพรวมของสถานศึกษาแต่ละแห่งในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ยังมีปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้ผลการประเมินในแต่ละด้านไม่บรรลุเป้าหมาย ทั้งด้านผู้เรียน ด้านครูและด้านผู้บริหาร ล้วนแต่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการศึกษาทั้งสิ้น ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะทำให้การจัดการศึกษามีคุณภาพก็คือ มาตรฐานที่ 10 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการที่ดีและมาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารอย่างเป็นระบบ ครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, ออนไลน์, ม.ป.ป.)

จากสภาพปัจจุบัน ความต้องการและหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ประกอบกับแนวความคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในด้านต่างๆ ของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 เพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศในจัดทำ ปรับปรุง พัฒนา แผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาการศึกษา สถานศึกษา ตลอดจนการจัดอบรมครูและผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาเกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาภาวะผู้นำให้มีเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานและการบริหารงานภายในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6
3. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6

### ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับหน่วยงานที่จัดการศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้าง พัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร เพื่อให้มีศักยภาพในการบริหารงานสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย
2. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องในการบริหารงานสถานศึกษา นำไปใช้ประกอบการวางแผน พัฒนาการบริหารงานสถานศึกษาของตนเอง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

### สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารส่งผลกระทบต่อการทำงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

### ขอบเขตการวิจัย

#### 1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ปีการศึกษา 2555 ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 155 คน และครู จำนวน 2,860 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 3,015 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ปีการศึกษา 2555 ประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 132 คน และครูจำนวน 357 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 489 คน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางของโคเฮน มาเนียนและมอร์ริสสัน (Cohen, Manion & Morrisson, 2000, p. 95)

#### 2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการใช้ความคิดความเข้าใจในระดับสูง ด้านความสามารถในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ ด้านความสามารถในการพยากรณ์และกำหนดอนาคตได้ ด้านการมีความคิดเชิงปฏิบัติ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารงานของสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป

### วิธีดำเนินการวิจัย

#### 1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนและ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 6 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 489 คน จากประชากรทั้งหมด จำนวน 3,015 คน โดยคำนวณหากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละจังหวัด โดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์ และสุ่มตัวอย่างแบบง่ายให้ได้จำนวนครบตามสัดส่วน

## 2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน จำนวนนักเรียน และที่ตั้งของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับตามเกณฑ์ของลิเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 183)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานของสถานศึกษา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของลิเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 183)

## การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามและประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่และคำนวณเป็นค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยหาค่าเฉลี่ย ( $\bar{X}$ ) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 23-24)
3. วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one way ANOVA) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยหาความแตกต่างรายคู่ (Post hoc) ด้วยวิธี LSD
4. วิเคราะห์การบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยหาค่าเฉลี่ย

( $\bar{X}$ ) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยการบริหารงานของสถานศึกษาตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว, 2535, หน้า 23-24)

5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ตามแนวคิดของรันยอนและฮาเมอร์ (Runyon & Hamber, 1996, p. 238)

6. วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 โดยการหาค่าสมการถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) ด้วยวิธี enter

## สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 26.99 และครู จำนวน 357 คน คิดเป็นร้อยละ 73.01 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและปริญญาโทเป็นส่วนใหญ่ และเป็นกลุ่มที่มีประสบการณ์ 20 ปีขึ้นไปมากที่สุด ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียน 2,500 คนขึ้นไปหรือสถานศึกษาขนาดใหญ่เป็นส่วนมาก
2. ผลของการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการใช้ความคิดความเข้าใจในระดับสูง รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการพยากรณ์และกำหนดอนาคต ด้านความสามารถในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ และด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการมีความคิดเชิงปฏิบัติ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

2.1 ด้านการใช้ความคิดความเข้าใจในระดับสูงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารสามารถแยกแยะองค์ประกอบของงานแต่ละงาน ในสถานศึกษาได้ รองลงมา คือ ผู้บริหารสามารถคิดหาวิธีการทำงานที่ดีที่สุด เพื่อนำมาใช้ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จได้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสามารถรวบรวมแนวคิดวิธีการหลายๆ ด้าน

มาผสมผสานจนเกิดเป็นแนวคิดวิธีการใหม่ๆ

2.2 ด้านความสามารถในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารแสวงหาข้อมูล ข่าวสาร ความรู้และแนวคิดใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา รองลงมา คือ ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารจัดการข้อมูลเป็นสารสนเทศได้

2.3 ด้านความสามารถในการพยากรณ์และกำหนดอนาคต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารกำหนดเป้าหมายในการทำงานไว้อย่างชัดเจน รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการวางแผนก่อนการทำงาน เพื่อให้ประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้อย่างถูกต้อง

2.4 ด้านการมีความคิดเชิงปฏิวัติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในสถานศึกษา เพื่อให้มีระบบการทำงานที่ดีขึ้น รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อให้งานประสบความสำเร็จอยู่เสมอ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารลดขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อนออกไป เพื่อสร้างขั้นตอนการทำงานใหม่ที่รวดเร็วขึ้นได้

2.5 ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีการทบทวนวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่นำไปสู่การปฏิบัติได้ชัดเจน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหาร มีการประชุมพิจารณาตรวจสอบความเป็นไปได้ของวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้

3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารในแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน มีความแตกต่างทางสถิติ โดยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารด้านการมีความคิดเชิงปฏิวัติ มีความแตกต่างจากภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารด้านการใช้ความคิดความเข้าใจในระดับสูง ด้านความสามารถในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ ด้านความสามารถในการพยากรณ์และกำหนดอนาคตและด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษากิจการดำเนินงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 มีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารทั่วไป และด้านการบริหารวิชาการ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

4.1 ด้านการบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา รองลงมา คือ สถานศึกษาคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของสถานศึกษามาใช้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา

4.2 ด้านการบริหารงบประมาณ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษา มีการจัดทำแผนงบประมาณประจำปี รองลงมา คือ สถานศึกษา มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่กำหนดงบประมาณไว้อย่างชัดเจน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาจัดหาพัสดุได้อย่างเพียงพอกับความต้องการในการใช้ปฏิบัติงานแต่ละงาน

4.3 ด้านการบริหารงานบุคคล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษาจัดทำทะเบียนประวัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รองลงมา คือ สถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาประพฤติตามระเบียบวินัย จรรยาบรรณของวิชาชีพ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษามีจำนวนครูที่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

4.4 ด้านการบริหารทั่วไป มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สถานศึกษามีการรับส่งหนังสือราชการอย่างเป็นระบบ รองลงมา คือ สถานศึกษาจัดทำระบบฐานข้อมูลนักเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สถานศึกษาปรับปรุง ซ่อมแซม วัสดุอุปกรณ์และสถานที่ ให้สะดวกต่อการใช้งานอย่างสม่ำเสมอ

5. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารทุกด้าน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 อยู่ในระดับมากและระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และด้านความสามารถในการพยากรณ์และกำหนดอนาคต มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 อยู่ในระดับมาก ส่วนภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารด้านการมีความคิดเชิงปฏิวัติ ด้านความสามารถในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์และด้านการใช้ความคิดความเข้าใจในระดับสูง มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 อยู่ในระดับปานกลาง

6. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ

ศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ตัวพยากรณ์ทุกตัวร่วมกันพยากรณ์ การบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 6 ได้ร้อยละ 56.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีอำนาจพยากรณ์ มากที่สุด คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ รองลงไป คือ ด้านความสามารถในการพยากรณ์และกำหนดอนาคตและด้านการใช้ความคิด ความเข้าใจในระดับสูง ส่วนด้านการมีความคิดเชิงปฏิบัติและ ด้านความสามารถในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ สามารถพยากรณ์การบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ได้แต่ไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ

### อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 มีค่าเฉลี่ย โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณ ประศรี (2555, หน้า 102), พิลาศลักษณ์ อุมะวรรณ (2552, หน้า 178), นฤมล สุภาพทอง (2550, หน้า 107), อัลสุรียา กรรณสูตร (2552, หน้า 104), งามตา ธาณีวรรณ (2553, หน้า 100) ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนก่อนที่จะเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารจะต้อง ผ่านการสอบคัดเลือกและผ่านการอบรมหลักสูตรการเตรียมความพร้อมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาจากสถาบันพัฒนาผู้บริหาร สถานศึกษา อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการปรับตัวให้ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่ในปัจจุบันสถาน ศึกษาต่างๆ มีการแข่งขันกันสูง เพื่อตอบสนองความต้องการของ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ผู้บริหารสถาน ศึกษาจะต้องมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหาร การจัดการเรียน การสอน เพื่อให้สถานศึกษาของตนเองมีจุดเด่นและสร้างมาตรฐาน ในการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ

2. ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ด้านการใช้ ความคิดความเข้าใจในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของงามตา ธาณีวรรณ (2553, หน้า 102), สุพรรณ ประศรี (2555, หน้า 102) ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับระบบการทำงานและบริหารงาน ในสถานศึกษาทั้งหมด เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ การวางแผนงาน การกำหนด วัตถุประสงค์ การคิดหาวิธีการทำงานหรือปรับปรุงแก้ไขระบบการ ทำงานให้มีความเหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษาใน

สถานการณ์ปัจจุบัน ทั้งนี้ก็เพื่อผลสำเร็จในการบริหารงานให้มี ประสิทธิภาพนั่นเอง

3. ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ด้านการมี ความคิดเชิงปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยเป็น อันดับสุดท้าย สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณ ประศรี (2555, หน้า 102) , งามตา ธาณีวรรณ (2553, หน้า 102) ทั้งนี้อาจเป็น เพราะการใช้ความคิดเชิงปฏิบัติเข้ามาบริหารงานนั้น จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก เป็นการสร้างแนวคิดใหม่และ เปลี่ยนแปลงระบบการทำงาน ผู้บริหารหรือครูผู้สอนอาจจะเคยชิน กับระบบการทำงานแบบเดิมที่คิดว่าดีอยู่แล้วและสามารถทำงาน ให้ประสบผลสำเร็จได้เช่นกัน จึงไม่ค่อยยอมรับหากต้องมีการ เปลี่ยนแปลงระบบการทำงานใหม่ เพราะจะต้องใช้เวลาในการเรียน รู้งานเพื่อให้เกิดความชำนาญ

4. ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 มีค่าเฉลี่ยโดย รวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรียนต์ เกษะบุตร (2549, หน้า 157), อัลสุรียา กรรณสูตร (2552, หน้า 106), งามตา ธาณีวรรณ (2553, หน้า 103) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความสำคัญกับ การบริหารงานของสถานศึกษาในทุกด้าน นั่นคือ การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณการบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา จะเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการพัฒนามาตรฐานการบริหารงาน และกำหนดเกณฑ์สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก รวมถึงการ ให้การรับรองมาตรฐานกับสถานศึกษาทุกแห่ง ในส่วนของสถาน ศึกษาเอง ก็จะมีการจัดทำระบบการประกันคุณภาพภายในและ ภายนอก ตามเงื่อนไขในหมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกัน คุณภาพของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545) จึงส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้อง มีการกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบายที่ชัดเจน เพื่อนำมาใช้วางแผน กำหนดกลยุทธ์และการจัดโครงสร้างการบริหารงานที่ดีในทุกๆ ด้านรวมทั้งการกระตุ้นให้บุคลากรในสังกัดปฏิบัติงาน ให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามเกณฑ์มาตรฐานที่สำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษากำหนดไว้และ เพื่อให้มีความทันสมัยกับความก้าวหน้าของการศึกษาในปัจจุบัน

5. ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ด้านการบริหารงาน บุคคล มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของอัลสุรียา กรรณสูตร (2552, หน้า 106),

พิลาศลักษณ์ อุมะวรรณ (2552, หน้า 134) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาได้บริหารงานสถานศึกษาด้านการบริหารงานบุคคล โดยการส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาประพฤติตามระเบียบวินัยจรรยาบรรณของวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาและการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนอย่างเป็นธรรม อีกทั้งยังส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพให้แก่ครูผู้สอนในเรื่องของวิทยฐานะที่มีค่าตอบแทนและเงินประจำตำแหน่งซึ่งจะเป็นสิ่งจูงใจให้ครูผู้สอนเกิดความพึงพอใจและปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย

6. ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ด้านการบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้ายสอดคล้องกับงานวิจัยของอัสสุรียา กรรณสูตร (2552, หน้า 106), สุรียนต์ เถายบุตร (2549, หน้า 136) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารวิชาการนั้นเป็นเรื่องของการนำหลักสูตรไปใช้จึงถือได้ว่าเป็นหน้าที่หลักของครูผู้สอน ทำให้ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารวิชาการเป็นอย่างมาก ซึ่งในปัจจุบันจำนวนอัตรากำลังของผู้บริหารและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ยังคงไม่เพียงพอต่อความต้องการของสถานศึกษาที่คำนวณอัตรากำลังตามเกณฑ์ของกรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) กำหนด (สำนักงานพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ, 2556, หน้า 7) อีกทั้งยังมีครูผู้สอนอีกจำนวนมากที่ทำหน้าที่สอนแต่ไม่ตรงตามความสามารถหรือตามวุฒิการศึกษาของตนเอง ทำให้ครูผู้สอนแต่ละคนมีภาระงานมาก ไม่มีเวลาในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง เช่น การวิจัยในชั้นเรียน การเผยแพร่ผลงานวิชาการ การนิเทศการสอน โรงเรียนไม่สามารถนิเทศการสอนได้อย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้ครูขาดความรู้และเทคนิคการสอนใหม่ๆ ที่จะนำมาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของตนเองให้มีคุณภาพหรือมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

7. ผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารส่งผลกระทบต่อบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ซึ่งสามารถพยากรณ์การบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ได้ร้อยละ 56.10 โดยด้านที่มีอำนาจพยากรณ์มากที่สุด คือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ รองลงมา คือ ด้านความสามารถในการพยากรณ์และกำหนดอนาคตและด้านการใช้ความคิดความเข้าใจในระดับสูง ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของทักเกอร์ (Tucker, 1991, Abstract), งามตา ธาณีวรรณ (2553, หน้า 105) และสอดคล้องแนวคิดของคันทิงแฮมและคอร์โดโร (Conningham & cordeiro, 2003, p. 123) ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการกำหนด

วิสัยทัศน์คือการมองเห็นภาพที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งวิสัยทัศน์ที่ดีจะต้องมีลักษณะของความเป็นไปได้และมีความเหมาะสมกับสถานศึกษาโดยคำนึงถึงประวัติความเป็นมา วัฒนธรรม ค่านิยม โดยสามารถกำหนดมาตรฐาน เป้าหมายและทิศทางที่จะประสบความสำเร็จของสถานศึกษาได้ชัดเจน รวมถึงการสร้างความรู้สึกละเอียดเยียน ความมุ่งมั่นให้กับบุคลากรในสถานศึกษาเกิดพฤติกรรมในการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์นั้นๆ การติดตามและประเมินความเป็นไปได้ของวิสัยทัศน์อยู่เสมอ ซึ่งหากเกิดปัญหาวิสัยทัศน์ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ก็สามารถแก้ไขปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมหรือบริบทของสถานศึกษาในปัจจุบัน เช่นเดียวกับความสามารถในการพยากรณ์และกำหนดอนาคตเป็นความสามารถในการวางแผน คาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้าและสามารถควบคุมกำหนดทิศทางของอนาคตให้เป็นไปตามที่ต้องการได้ ซึ่งหากผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนงานที่ดีย่อมกำหนดความสำเร็จของสถานศึกษาได้ตามต้องการ อีกทั้งผู้นำหรือผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการใช้ความคิดความเข้าใจในระดับสูงนั้นคือการมีคุณสมบัติของการเป็นนักคิด ทักษะในการคิดจะมีประโยชน์ต่อสถานศึกษาคือช่วยให้รู้ข้อเท็จจริง ไม่ด่วนสรุปอะไรง่าย ๆ สามารถคิดเชิงวิเคราะห์ สังเคราะห์ขั้นตอนการทำงานหรือเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างละเอียดถี่ถ้วนทำให้เห็นถึงข้อดีข้อเสีย จุดเด่นจุดด้อย ซึ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ต่อการวางแผนและการบริหารงานของสถานศึกษาของตนเองได้ ฉะนั้น องค์การที่จะประสบความสำเร็จได้จะต้องมีผู้นำที่มีความสามารถด้านความคิดความเข้าใจและเรื่องของการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยในการกำหนดทางเลือกปฏิบัติ เพื่อกำหนดทิศทางขององค์การที่จะดำเนินไป ส่วนด้านการมีความคิดเชิงปฏิบัติและด้านความสามารถในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์สามารถพยากรณ์การบริหารงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ได้แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารหรือครูผู้สอนอาจจะเคยชินกับระบบการทำงานแบบเดิมที่คิดว่าที่อยู่แล้วและสามารถทำงานให้ประสบผลสำเร็จได้เช่นกัน จึงไม่ค่อยยอมรับหากต้องมีการเปลี่ยนแปลงระบบการทำงานใหม่ เพราะจะต้องใช้เวลาในการศึกษาและเรียนรู้ระบบการทำงานเพื่อให้เกิดความชำนาญ แต่การคิดเชิงปฏิบัติเป็นการใช้ความคิดเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับคำว่าสร้างสรรค์อนาคตใหม่ (Re-Inventing the Future) หลายองค์การไม่สามารถประสบความสำเร็จเพราะกลยุทธ์ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้เหนือกว่าคู่แข่ง (ริงสรค์ ประเสริฐศรี, 2551, หน้า 243) ส่วนด้านความสามารถในการรวบรวมข้อมูลต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์นั้น ผู้บริหารสถานศึกษา

ควรมีความระมัดระวังในการนำข้อมูลมาใช้เนื่องจากการมีข้อมูลจำนวนมากแต่ขาดการจัดการที่เป็นระบบก็จะทำให้มีความยุ่งยากในการเข้าถึงเพื่อนำมาใช้ประโยชน์และยังต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการเก็บรักษาข้อมูลเหล่านั้นไว้โดยไม่จำเป็น นอกจากนี้หากมีการนำข้อมูลมาวิเคราะห์อย่างผิดพลาดอาจจะก่อให้เกิดผลเสียหายต่อองค์กรได้ เพราะฉะนั้นในยุคที่ผู้บริหารต้องมีความต้องการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจนั้นการจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำเสนอข้อมูลที่มีคุณค่าและผ่านการกลั่นกรองแล้วแก่ผู้บริหารเพื่อใช้ในการตัดสินใจให้ทันต่อเหตุการณ์อย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง (เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ, ออนไลน์, ม.ป.ป.)

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ด้านการใช้ความคิดความเข้าใจในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ควรจัดให้มีกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเกิดพฤติกรรมในการใช้ความคิดความเข้าใจในระดับสูง เช่น การอบรมเกี่ยวกับความคิดเชิงวิเคราะห์สังเคราะห์และการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานสถานศึกษาให้สำเร็จได้

1.2 จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ด้านการมีความคิดเชิงปฏิกิริยา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ควรมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการนำแนวความคิดเชิงปฏิกิริยาประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสมกับสภาพบริบทของสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขระบบการทำงาน ให้ประสบความสำเร็จและชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างอนาคตที่ดีกว่า

1.3 จากการศึกษา พบว่า การบริหารงานของสถานศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาควรส่งเสริม และพัฒนากิจกรรมทางวิชาการให้มากขึ้น รวมถึงการแก้ไขปัญหาจำนวนครูที่ไม่เพียงพอและครูที่ทำหน้าที่สอนไม่ตรงตามความสามารถหรือวุฒิการศึกษาของตนเอง เพื่อเป็นการยกระดับการบริหารงานของสถานศึกษา ด้านการบริหารวิชาการให้มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น

1.4 จากการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารส่งผลกระทบต่อการบริหารงานของสถานศึกษา ดังนั้น หน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาควรมีการประเมินภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์

ของผู้ที่จะมาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในอนาคต เช่น การประเมินภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ก่อนที่จะเข้าสู่ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน สำหรับผู้ที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาอยู่แล้วควรมีการศึกษาหาความรู้และพัฒนาตนเองให้เกิดพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในทุกๆ ด้าน ทั้งนี้ เพื่อส่งผลกระทบต่อการบริหารงานสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

### 2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารัฐบาลเพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมให้ผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

2.2 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารัฐบาลเพื่อใช้เป็นรูปแบบในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

## เอกสารอ้างอิง

- กรมสามัญศึกษา. (2542). กลยุทธ์การบริหารเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ : เอส แอนด์ จี กราฟฟิค.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ).
- งามตา ธาณิวรรณ. (2553). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เทียน ทองแก้ว. (2545). ภาวะผู้นำสมรรถนะหลักของผู้บริหารในยุคปฏิวัติ. วารสารวิชาการ. 5 (9), 35
- นฤมล สุภาพทอง. (2550). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. วารสารวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. 3 (1), 22-25.



- พิลาศลักษณ์ อุมะวรรณ. (2552). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2551). ภาวะผู้นำ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์ม และไซเท็กซ์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ. (ม.ป.ป.). การจัดการข้อมูล. [ออนไลน์]. วันที่ 16 มิถุนายน 2556. จาก <http://www.vicharkarn.com/varticle/40511>
- สุพรรณ ประศรี. (2555). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สุรียนต์ เถาตะบุตร. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะองค์การกับภาวะผู้นำที่มีต่อประสิทธิผลโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. (2554). แผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ 2554. ฉะเชิงเทรา: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (ม.ป.ป.). บทสรุปสำหรับผู้บริหาร สมศ. [ออนไลน์]. วันที่ 24 มกราคม 2555. จาก <http://www.onesqa.or.th/onesqa/th/Report/index.php>
- สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลและนิติการ. (2556). การจัดทำข้อมูลอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา. (เอกสารประกอบการประชุม). กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- อัลสุรียา กรรณสูตร. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2000). *Research Methods in Education*. (5<sup>th</sup> ed.). London : Routledge Falmer.
- Cunningham, W.G., & Cordeiro, P.A. (2003). *Educational leadership*. (2<sup>nd</sup> ed.). Boston: Pearson Education.
- Runyon, R. P., & Haber, A. (1996). *Fundamentals of behavioral Statistics*. (8<sup>th</sup> ed.). NY : McGraw-Hill.
- Tucker, M.L. (1991). "Higher Education Leadership : Transformational Leadership as a Predictor of Stisfaction, Effectiveness, and Extra Effort". *Dissertation Abstracts International*. 52 (189), 773A.